

ב. הפרשה של יפת תואר. קשה מאד להבין מה היה שם. ברש"י מביא; (קידושין כא:) לא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר, דהיינו; שכל הענין הזה בא מצד מסד הסטרא אחרא. אולם זה לאו דוקא, כי יש לפעמים שזה בא מצד הסטרא דקדושה, וכמו שהיה אצל דוה"מ, שהיה בעלה של בת-שבע ולקח עליה עוד יפת-תואר, הוא התכוין בזה לדברים גבוהים, הוא רצה להעלות את הניצוצות.

איתא מתלמידי הבעש"ט בספר אך פרי תבואה, איך האדם יכול לברר ולהכיר אם זה בא מצד הקדושה או ח"ו מצד הסט"א, ומביא שם; דאיתא בגמרא רשעים מלאים חרטה; (*) שהם תמיד מתחרטים על העבירות שהם עושים, וזהו, כאן יהיה לך הסימן, דהיינו; והיה אם לא חפצת בה, שאם יגיע זמן שלא תרצה אותה ותתחרט על כל זה שלקחת אותה, זה יהיה לך הסימן שזה בא מצד הסט"א, כי אם אתה מתחרט ע"ז, זה סימן שזה בא מדבר לא טוב.

ואפשר, דאיתא בגמרא (בר"ר מב ד, ועי' ויק"ר יא ז) אין והיה אלא לשון שמחה. ענין זה מובא בהרכה מקומות בש"ס היסוד זה בגמרא מגילה (י: (**)). ואפשר ליישב דגם כאן הפשט והיה אם לא חפצת בה, היינו; שיהיה שמחה אם לא תחפוץ בה, שאפילו אם זה בא מצד הקדושה, בכ"ז מרמזת לך התורה שיהי' לך שמחה אם יגיע לבסוף שלא תחפוץ בה, שהרי רואים אצל דוה"מ, ששם זה הרי בוודאי היה מצד הקדושה, ובכ"ז האט עס נישט געטויגט, ויצא מזה אח"כ מלחמות וכל מיני דברים (***) ע"י בניו אדוניה בן חגית ואבשלום. (תנחומא א).

ג.ס' איז א מצוה לפרסם, חייב אדם בכבוד אביו. - הדורות היום הם דורות נחשלים, אף אחד לא לומד רמב"ן. - בפרשה של זקן ממרא מביא הרמב"ן, דלכאורה מי אומר שבי"ד הגדול הוא הצודק, אולי באמת הזקן ממרא צודק בדין זה? ומביא ע"ז ברמב"ן, שבוודאי הבי"ד הגדול הוא הצודק, כי לא יתכן שיצא תחת ידו פסק של טעות, כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול (רמב"ן לעיל יז יא). כולם נטפלים אל הרמב"ן. ומקשים, איך יתכן לוטר כזה דבר, שבי"ד אף פעם לא יבואו לידי טעות, והלא יש ע"ז מסכת שלימה - מסכת הוריות, שמדברת על בי"ד שטעו ואמרו על דברים אסורים שהם מותרים, והם צריכים להביא קרבן על כך? אז"ל תירץ, שבאמת כל בי"ד יכול לבוא לידי טעות, די גרעסטע מענטשין קענען צי קימען צי א טעות, אדם שיושב ולומד כל היום גם הוא יכול להגיע לידי טעות, וכוונת הרמב"ן כאן היא, שרק כאן, כאשר יש כזה מעשה עם זקן ממרא שהוא פוסק כך, ואילו בי"ד הגדול פוסקים אחרת, כאן נתנה התורה הבטחה וברכה מיוחדת, שכאן לא יהיה לבי"ד טעות. אבל אה"נ, סתם ככה, גם בי"ד יכולים לבוא לידי טעות.

יוש"ק בקידוש

א. אלול אין תשרי זענען גיטע זמנים, אפילו איינער וואס האט קאלע גימאכט קען זער אויך צוריק חאפען.

כתיב: לא תתעב אדמי כי אחיך הוא. ר' ברוך מקוסוב היה תלמיד חבר של הבעש"ט. הוא היה מגדולי תלמידיו. והוא מפרש את הפסוק הנ"ל, דקאי על העבירות של האדם. אדומי; היינו העבירות, לא תתעב אדומי; שלא תתעב (תמאס) את העבירות שלך, כי אחיך הוא; מכיון שזה החבר הטוב שלך, דאס איז דיינס א גיטע פריינד. ומסיים שם, ככתוב: אם יהיו חטאיכם כשני כשלג ילבינו (ישעיה א יח). אומרים את המאמר הזה בשם הרבה, אבל אם לא שהיה אומר את זה אדם כזה גדול היה קשה לומר את זה.

ר' דוד משה דאקטור היה בהתחלה מאד רחוק מדרך היהדות. ר' דוד מלעלוב כשנסע פעם לחו"ל פגש אותו שם והחזירו למוטב, והוא נעשה בע"ת - א אמת'ר בעל-תשובה, עד כדי כך שבסוף ימיו היה

(*) : לשון זה אינו בגמרא, אולם זה נלקח מהגמרא בנדרים ט:.

(**) : ושם איירי לגבי ויהי - ויהי בימי ולא לגבי ויהי.

(***) : עי' סנהדרין קז. וברש"י שם ד"ה א"ל.